

Aziz ve Muhterem kardeşlerim!

Sohbetimiz, Allah'ı (c.c) anmak ve zikretmek ile alâkalı olacak inşallah.

Yalnız bu konuya geçmeden evvel, Atâullah İskender'î (k.s) hazretlerinin “Hikem-i Atâiyye” (Hikmetler) isimli eserinden birkaç maddeyi sizlere açıklamaya çalışacağım.

Ahlâk ve faziletlerden bahseden mutasavvıflar, bu kitaba çok önem vermişlerdir. Burada zikredilen bir madde;

“İsrarla dua etmeye rağmen verilecek şeyin gecikmesi, ümitsizliğe kapılmana sebep olmasın. Zîra O (c.c) icabete kefildir amma kendi seçtiğine kefildir. Senin kendin için seçtiğine değil. Ve kendi istediği vakitte icabet eder, senin istediğin vakitte değil...”

şeklinde bahsediliyor. İnsan, dua ederek Allah'tan (c.c) ısrarla bir şey ister, ama kimi zaman istediğinin gerçekleşmediğini görünce,

- Allah (c.c) bizi sevmiyor, Allah (c.c) bize vermedi, diye ümitsizliğe kapılır.

Allah (c.c):

“Benden isteyin, ben duanıza icabet edeceğim” buyuruyor.

yani bizim duamıza icabete kefil olmuş, ancak illâ bizim istediğimizi vermek mânâsında değil.

Şöyle bir misal verelim: Bir hasta doktora gidip hasta olduğunu belirtiyor. Doktora, kullanmak istediği ilacın isimlerini söyleyip, reçeteye yazmasını rica ediyor. Doktor bakıyor ki, hastanın istediği ilaçlar hastaya zarar verecek, onun için onun istediği ilaçları değil de kendisi hastaya faydalı olacak ilaçları yazıyor.

İşte, Cenâb-ı Mevlâ da (c.c), bizim hâlimizi ve durumumuzu bizden çok daha iyi bildiği için, bize uygun olanı verir, biz istemesek de...

Dualarımıza bizim istediğimiz zamanda değil, kendi takdir ettiği zamanda icabet eder. Her şeyi Allah'tan (c.c) istemeliyiz. Dua taattir, duada istediğimiz olmazsa ümitsizliğe kapılmamalı ve “dualarım kabul edilmedi” dememeliyiz. Ve Cenâb-ı Mevlâ'nın (c.c) dualarımıza mutlaka icabet edeceğini hatırımızdan çıkarmamalıyız.

Allah (c.c) kullarının duasına şu üç şekilden biriyle icabet eder:

- 1) Kula istediğini bizatihi vererek,
- 2) İsteddiği şeyi vermek yerine, başına gelebilecek bir takım musibetleri defederek,
- 3) Kulun isteğine mukâbil âhirette bol nimetler vererek.

Muhterem kardeşlerim,

Allah (c.c) mü'min kullarının duasını boş çevirmez, mutlaka icabet eder. Ancak burada çok önemli bir şey söylemek istiyorum, dualarımızın kabul edilmesi için helâl lokmaya çok dikkat etmeliyiz. Yediğimiz, içtiğimiz ve giydiğimiz mutlaka helâl olmalıdır.

Dualarımızın başında tövbe ve istiğfarı, besmele, hamdele ve salveleyi yani günahlarımıza çok pişman olarak tövbe etmeyi, besmele çektikten sonra Allah'a (c.c) hamd edip, Peygamberimiz'e salât-ü selâm getirmeyi ve yine duamızın sonunda hamd ve salât-ü selâm ile duamızı bitirmeyi ihmâl etmeyelim. Çünkü başında ve sonundaki hamd ve salat-ü selâmın kabul edilmesi, inşallah bu ikisi arasındaki duamızın da kabul edilmesine vesile olur.

Duaların makbûl olduğu saatler vardır. Seher vakitlerinde yapılan dualar makbûldür, camilerde, Kâbe-i Muazzama'da, Ravza-i Mutahhara'da yapılan dualar makbûldür.

Cenâb-ı Mevlâ (c.c) bir Hadîs-i Kudsîde;

“Kulum bana dua edip, benden istiyor, ancak yediği içtiği ve giydiği haram olduğu halde, onun duasına nasıl icabet ederim” buyuruyor. (*Müslim, 1686*)

Demek ki dualarımızın kabul edilmesi için yediğimizin, içtiğimizin ve giydiğimizin helâl olmasına çok dikkat etmeliyiz. Makbûl olan dualardan birisi de mü'minin mü'mine gıyabında yaptığı duadır.

Muhterem kardeşlerim!

“Hikem-i Atâiyye” de bir başka maddede:

“Sana bir marifet kapısı açılmışsa, amelinin azlığına aldırma. Çünkü Hak (c.c) kapıyı ancak kendisini sana tanıtmak için açmıştır. Bilmez misin ki mârifet sebeplerini sana gönderen O'dur. Amellerini ise O'na gönderen sensin. Senin O'na gönderdiğin (ibadet) nerede, O'nun sana gönderdikleri nerede?” şeklinde belirtiliyor.

İnsanlar iki kısımdır:

1) İnâbe yoluyla Allah'a (c.c) ulaşan kişiler,

2) “İctiba” yoluyla Allah'a (c.c) ulaşan kişiler. Birinci kısımda ki inâbe yoluyla yani, tövbe ederek, çalışıp, ibadet ederek Allah'a (c.c) ulaşır. İkinci kısımda ise, Allah (c.c) kulunun kalbine bir anda “marifet ve muhabbet koymasıyla o kul bir anda Allah'a (c.c) ulaşır.

Birçok evliya bu şekilde Allah'a (c.c) vâsıl olmuştur:

Mâlik b. Dinar (k.s), Abdullah ibn-i Mübarek (k.s), Fudayl b. İyaz (k.s), Bişr-i Hafî (k.s) hazretleri gibi.

Bu kişilerden kimisi, yol kesen hırsızlık yapan bir eşkıya, kimisi, içki müptelası, kimisi de diğer büyük günahların müptelası iken, bir anda Allah'ın (c.c) kalplerine yerleştirdiği muhabbet sayesinde Allah'ın (c.c) dostu birer evliya olmuşlardır.

Demek ki, “İctiba” yoluyla Allah (c.c) kulun kalbine bir anda rahmet ilka etmesiyle kendisine dost ediyor ve kendisine çekiyor. Fakat bir takım insanlar da vardır ki, senelerce ibadet

edip, zikir çekmesine rağmen bu şekilde Allah'ın (c.c) marifetini üzerine çekemiyor. –Allah (c.c) bizlerin kalbine de kendi marifetini yerleştirsın, amin.

İşte İbn-i Atâiyye (k.s) diyor ki;

“Eğer sana Allah (c.c) tarafından kendi mârifet, havf ve muhabbeti ilka edilmişse, bunu çok büyük bir nîmet bil ve büyük bir hediye olarak değerlendir.”

Muhterem kardeşlerim!

Hikem-i Atâiyye”den üçüncü maddeye gelince diyor ki;

“Varid olan hallerin çeşitliliği sebebiyle amellerin cinsleri değişir.”

Buraya çok dikkat etmenizi istiyorum. Bazı insanlarda “havf” hâli yani Allah'ın (c.c) korkusu galip olur ve bu insanlar “cennet” ve “Allah'ın (c.c) cemâlini” istemekten utanarak, yalnız Allah'tan bağışlanmayı isterler. Kendilerini günahkâr bilip, azaba müstahak olduğunu düşünerek, kendilerini daima Allah'tan (c.c) uzak görürler, öyle ki, kalbe Allah'ın (c.c) korkusu galip geldiği için:

- Yâ Rabbi! Beni affeyle başka hiçbir şey istemiyorum, diye yalvararak, Cenâb-ı Mevlâ'dan (c.c) daima affedilmeyi isterler.

Evliaların sultanı, Şeyh Abdülkadir-i Geylânî (k.s), hacca gittiği zaman Kâbe-i Muazzama'da yaptığı duada:

- Yâ Rabbi! ben buraya hac etmeye geldim, taat ve ibadetimi kabul eyle demiyorum, yâ Rabbi! Yalnızca günahlarımı bağışlamamı istiyorum, demiştir.

Ameller insanın hallerine göre değişir. Yani kalbe hâkim olan duygulara göre ameller değişir. Kalbine “havf” korku hâli galip gelen kişi, korkudan sıkılarak Allah'tan (c.c) sadece ve sadece affını talep ederken, kalbine aşk ve muhabbet hâli galip gelen kişi de Allah'tan (c.c) cennetini cemâlini talep edip isteyebilir.

Adamın biri şöyle anlatıyor ki;

- Bir gün namaz kılıp, üzüntülü bir hâlde, camiden çıktığım zaman, yolda rastladığım bir kişi bana neden üzüntülü olduğumu sordu ve sonra bana:

- Neden üzülüyorsun, üzülme! Allah (c.c) bizim dostumuzdur, üzülme, dedi.

Düşündüm kendi kendime:

- Evet Allah (c.c) mü'minlerin dostudur, dedim ve;

- Sübhanallah! İçimdeki üzüntü bir anda kayboldu ve rahatladım,

deyip yoluna devam etmiş.

Muhterem kardeşlerim!

İnsan bazan kabz halinde hiçbir şey yapmak istemez iken, bazan de bast haline geçip çok fazla taat ve ibadet yapabilir. Az önceki misâlde anlattığımız gibi adamın üzüntülü bir halde iken

bir sözle etkilenip, bast haline geçmesi gibi. Sizlere Hikem-i Atâiyye'den üç ayrı maddeyi açıkladıktan sonra zikir ve Allah'ı (c.c) anmak konusuna geçmek istiyorum.

Muhterem kardeşlerim!

Cenâb-ı Mevlâ (c.c) Kur'ân-ı Kerîm'de:

“Siz beni anın ben de sizi anıyım, siz beni zikredin ki ben de sizi zikredeyim” buyuruyor.

Yani; siz beni tespih ederek, zikrederek, hamd ederek hatırlayın, ben de sizi affımla, rahmetimle hatırlayayım ve sizi affedeyim. Siz beni bolluk ve rahatlık anında hatırlayın, ben de sizi darlığa ve zorluğa düştüğünüz zaman hatırlayayım. Siz beni dünyada hatırlayın, ben de sizi kabirde ve haşırde hatırlayayım ve yardım edeyim, buyurmuştur.

Cenâb-ı Mevlâ (c.c) Kur'ân-ı Kerîm'de birçok âyette zikirden bahsetmiştir. İnsan neyi çok severse en çok onu zikreder ve en çok ondan bahseder.

Eğer biz de “nankör” bir insan olmak istemiyorsak, bizi yoktan vâ ededen, bize onca nimetler veren Allah'ı (c.c) anne ve babamızdan, kardeşimizden, evladımızdan, ailemizden daha fazla sevip onu zikretmeli ve hep hatırlamalıyız.

Cenâb-ı Mevlâ (c.c) Hadîsi Kudsîde;

“Kim beni zikrederse, benim rahmetim onunla beraberdir” buyuruyor. (*Buhari, 6856*)

Eğer Cenâb-ı Mevlâ bir insana dost olursa, bütün kâinat bir araya gelse ona bir zarar veremez, eğer Cenâb-ı Mevlâ (c.c) bir insana düşman olursa, bütün kâinat bir araya gelse, onu kurtaramaz.

Aziz kardeşlerim!

Bir insanın dünya hayatı nasıl ise onun ölümü de öyle olur. Hayatı boyunca ne ile meşgul olmuş ise, ölüm anında da hatırına o gelip, diline dolaşacaktır. Onun için eğer bir insan hayatı boyunca kalbiyle Allah'ı (c.c) zikrederse devamlı onu hatırlarsa, sekerat anında da inşallah zikrederek vefat edecektir. Diliyle söyleyemese dahi kalbi “Allah! Allah! Allah!” diyecektir.

Onun için muhterem kardeşlerim! İnanın, Allah'ı (c.c) anmak, dünyayı cennet yapar ve âhirete de çok kolaylık sağlar. Birçok evliya şöyle buyurmuşlardır:

“Eğer ahirette Allah'ın (c.c) muhabbeti ve aşkı olmazsa biz cenneti ne yapalım”

Bir gün Resûlullah (s.a.v) Efendimize bir arabî gelip:

- Yâ Resûlullah (s.a.v) bana öyle bir amel söyleyin ki, ben onu yapayım ve bırakmayayım, der.

Resûlullah Efendimiz (s.a.v) de, arabîye dönerek:

- Devamlı olarak dilin Allah'ın (c.c) zikrinden dolayı yaş olsun, buyurmuştur.

Muhterem kardeşlerim, sahabe-i kiram;

- Biz Allah'ın (c.c) Resûlüne (s.a.v) bir şey sormaya çekinirdik, bir şey sormaya cesaret edemezdik. İsterdik ki, dışarıdan aklı başında ve mantıklı bir kişi gelsin de Resûlullah'a (s.a.v) bir şeyler sorsun, bu vesileyle biz de öğrenelim.

Malum, bir zikr-i lisanî var, bir de zikr-i kalbî var. Zikr-i kalbî, kalb ve lisanla beraber olsa çok daha faydalı olur. İki zikre zaman olmazsa, kalb ile yapılan zikir, dil ile yapılan zikirden çok daha faydalı olur.

Yalnız burada önemli bir şey var, meselâ namaz kılariken, Fatiha süresini kalben okumak olmaz, illa dil ile okumak gerekir. Bu dediğim cemaat halinde ve imama uyduğumuz zaman değil de, tek başımıza namaz kılariken yapılır. Ayrıca rükûda ve secdede tesbihatı illa dil ile söylemek gerekir, kalben değil, Fatiha ve tesbihatları dil ile söylerken, başkalarının duyamayacağı, ancak kendimizin duyabileceği bir sesle okumalıyız.

Fakat "lafza-i Celâl'in kalb ile yapılması çok büyük sevap ve çok daha faziletlidir. Bir de böyle sohbet meclislerinde bulunup, Allah'ın aşkından, muhabbetinden bahsetmek, bu da zikir ve aynı zamanda zikir halkalarından sayılır.

Peygamber Efendimiz (s.a.v):

- Cennet bahçelerinden geçtiğiniz zaman, sizler de onlardan faydalanın,

buyurunca, sahabe-i kirâm da:

- Yâ Resûlullah (s.a.v) bu dünyada cennet bahçesi var mı? diye sormuş.

Resûlullah Efendimiz (s.a.v) de

- Evet o cennet bahçeleri, zikir halkalarıdır, buyurmuştur.

Resûlullah (s.a.v) ayrıca:

"Zikrin efdâli hâfi (gizli) olanıdır" (*Müsned-i Ahmed, 1623*)

buyurarak hâfi zikrin önemini beyan etmiştir.

Demek ki zikir halkaları, bu dünyada Allah'ın (c.c) cennet bahçeleridir. Bu zikir halkalarındaki insanların etrafına melekler toplanıp, oradakilere dua eder ve onlar oradan dağılırken:

- Kalkın hepinizin günahı bağışlandı, derler.

Allah (c.c) hepimizin günahını bağışlasın, amin.

Muhterem kardeşlerim!

Sizlere bunu devamlı söylüyor ve tavsiye ediyorum ki, hiçbir zaman cemaat içerisinde vaktimizi, gafilâne bir şekilde geçirmeyelim, gıybetten özellikle kaçınıp, hiç kimsenin aleyhinde konuşmayalım. Mahlûklar, Allah'ın (c.c) mahlûkudur.

Peygamber Efendimiz (s.a.v):

“Eğer bu dünyanın Allah (c.c) katında bir sivrisineğin kanadı kadar değeri olsaydı, ondan kâfirlere bir yudum su bile vermezdi” buyurmuştur. (*İbni Mace, 4100*)

Aziz kardeşlerim, gıybetini yaptığımız, aleyhinde konuştuğumuz insanlar imanlı insanlardır yani Müslümanlardır. O halde kimseye düşmanlık yapmamalı ve dedikodu, gıybet ve kötü söz söylememeli, aleyhinde konuşmamalıyız.

Peygamber Efendimiz (s.a.v):

“Din Nasihattir” buyurmuştur. (*Müslim, 82*)

Evimizde, işyerimizde, mescitlerde, câmilerde, sohbet meclislerinde mümkün olan her yerde, siyaset, gıybet, malayanî şeyler konuşmamalı, dünyevî çekişmelerden uzak durmalıyız.

Hele, hele filan adam kâfir, filan adam münâfık, gibi ithamlarda bulunmak büyük bir hatadır. Böyle yapmamalı ve cemaatlerde hiçbirinin aleyhinde konuşup gıybetini yapmamalıyız. Zaten taat ve ibadetimiz az. Bir de başkalarının günahını alarak ve sevaplarımızı vererek daha fazla hataya düşmeyelim.

Bunlar bizim vazifemiz değil. Bizim vazifemiz, devletimize, milletimize ve herkese dua edip iyiliğini istemektir. Eğer bir mecliste Allah'ın sohbeti ve muhabbeti olursa, oradaki insanların kalbine Allah'ın (c.c) rahmeti yağar.

Peygamber Efendimiz (s.a.v):

“Allah'ın (c.c) sevdiği iki kelime vardır ki, bunlar dilde hafif, terazide ağırdır. O iki kelime; “Subhanallahi ve bihamdihi” dir. (*Buhari, 5927*)

Bir başka hadisi şerifte,

“Kim günde 100 defa “Subhanallahi ve bihamdihi” derse günahı denizlerin köpükleri kadar da olsa affedilir” buyurmuştur. (*Buhari, 5926*)

Onun için muhterem kardeşlerim, ihmâl etmeyelim, zikredelim, gâfil olmayalım ve Allah'ı (c.c) sevelim. Yemin ediyorum ki, Allah (c.c) bir annenin evladını sevdiğinden çok daha fazla kullarını sever ve kullarına rahmet eder.

Allah (c.c) hiç kimseye muhtaç değildir, aksine her şey O'na muhtaçtır. Bizlere dünyayı da veren Allah'tır (c.c), âhireti de veren Allah'tır (c.c).

Yine Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyuruyor ki:

“Kim sabah ve akşam namazlarından sonra on kere “La ilahe illallahu vahdehu la şerikeleh, leahul mülkü ve leahul hamdu ve huve alâ külli şeyin kadir” derse, bir köle azat etmiş gibi sevap alır.” (*Tirmizî, 339*)

Bir gün adamın birisi gece namazına kalktığında bir bakıyor ki, cariyesi de gece namazı kılıyor hatta ellerini açmış;

- Yâ Rabbi! Sevdiklerinin hürmetine beni de affeyle, diye dua ediyor.

Adam cariyesine şaşkınlıkla bakarak;

- zlme, Allah (c.c) seni seviyor, deyince cariyesi:

- Efendim, eğer Allah (c.c) beni sevmeseydi, geceleyin bu vakitte beni namaza kaldırır mıydı? diyor.

İşte Allah (c.c) bizi de sevmiş Müslüman olarak yaratmıştır. Allah (c.c) bizi, îmanda kâmil eylesin. Allah (c.c) hepimizi, evladımızı, ailemizi, âfetlerden muhafaza eylesin. Ve hepimizi kendi yolunda muvaffak eylesin, amin...